

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy w Kaliszu w sprawie z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. o zapłatę 43.266,36 złotych:

I. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 9.333,53 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10.05.2013 r. do dnia zapłaty;

II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

III. nadał wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności;

IV. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.643,40 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 29.09.2012 roku powódka zawarła z pozwaną umowę pod nazwą „Kontrakt na dostawę oraz na usługę posprzedażną”.

Na mocy tego porozumienia powódka zobowiązała się sprzedać pozwanej 25 platform systemów elektronicznych, a ponadto zamontować te systemy w pojazdach pozwanego. Strony uzgodniły, że w przypadku opóźnienia płatności zamawiający, a więc pozwana, zapłaci powódce umowne odsetki w wysokości 0,3 % za każdy dzień zwłoki. Następnie w dniu 31.05.2012 roku strony zawarły aneks do tej umowy, w którym zmieniono wartość kontraktu. Pozwana zmniejszyła ilość platform i przez to wartość kontraktu obniżono do kwoty 389.787,00 zł. brutto, płatną w terminie 30 dni od odbioru pojazdów, w których zamontowano platformy.

Powódka przekazał pozwanej urządzenia w dniu 16.08.2012 r., a uruchomiła zamontowane urządzenia w dn. 11.10.2012 r. Termin płatności ceny upłynął w dniu 12.11.2012r.

Pozwana zapłaciła należną powódce kwotę w dniu 19.12.2012 roku.

Sąd Rejonowy uznał, że stan faktyczny sprawy nie jest sporny. W ocenie Sądu meriti, w świetle zebranego sprawie materiału dowodowego wynika, że strony zawarły czynność prawną w postaci umowy sprzedaży urządzeń i ich montażu. Tak więc była to umowa sprzedaży (art. 535 k.c.) i umowa o dzieło (art. 627 k.c.) Powódce należało się z tego tytułu wynagrodzenie kwocie 389.787,00 zł płatne do dnia 12.11.2012 r. Pozwana zapłaciła powódce wymaganą kwotę dopiero w dniu 19.12.2012 r. W tym stanie rzeczy powódce należą się odsetki z tytułu opóźnienia w spełnieniu świadczenia przez pozwaną. Podstawą prawną dochodzenia takiego roszczenia jest art. 481 § 1 k.c. Stopa odsetek za opóźnienie była oznaczona w umowie i wynosiła 0,3 % dziennie, co w skali roku wynosi 109,5 %. W myśl art. 359 § 1 k.c. odsetki pieniężne należą się tylko wtedy gdy to wynika z czynności prawnej. Natomiast zgodnie z art. 359 § 2¹ k.c. maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może

w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NPB (odsetki maksymalne).

Jeżeli wysokość odsetek wynikających

z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, to należą się odsetki maksymalne - tak stanowi art. 359 § 2 k.c. Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać artykuł o odsetkach maksymalnych, gdyż zakazuje tego przepis

art. 359 § 2³ k.c.

W tym stanie rzeczy, zdaniem Sądu I instancji, powódce należą się tylko odsetki maksymalne, które kształtowały się następująco: od dnia 08.11.2012 r. do dnia 05.12.2012 r. w wysokości 24 % rocznie, a za okres od 06.12.2012 r. do 19.12.2012 r. w wysokości 23 % rocznie. Stosując maksymalne odsetki umowne wysokość roszczenia za pierwszy

okres wynosi 5.894,86 zł, a za drugi okres 3.438,67 złotych. Łączna wysokość należnego powódce roszczenia wynosi 9.333,53 złotych.

Na mocy art. 482 k.c. od skapitalizowanych odsetek należą się także dalsze odsetki ustawowe od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty. Dlatego Sąd Rejonowy zasądził odsetki ustawowe od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie roszczenie Jako bezzasadne, podlegało oddaleniu.

Wobec tego, że pozwana uznała roszczenie co do kwoty 9.333,53 zł Sąd I instancji nadał wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności (art. 333 § 1 pkt 2 k.p.c.)

O kosztach Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. Zdaniem Sądu meriti, powódka wygrała proces tylko w wysokości 21,6 % wartości żądania, a w pozostałym zakresie uległa pozwanej. Powódka poniosła opłatę sądową w kwocie 2.164,00 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 2.400,00 zł i opłatę skarbową od pełnomocnictwa 17,00 złotych. Pozwana natomiast poniosła wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 2.400,00 zł i opłatę skarbową od pełnomocnictwa 17,00 złotych.

Stosując regułę wynikającą z art. 100 k.p.c. Sąd orzekł jak w pkt IV sentencji wyroku. (wyrok k. 73, uzasadnienie k. 80-82)

Apelację od wyroku z dnia 7 listopada 2013 roku złożyła powódka, zaskarżając go w części obejmującej punkty I, II i IV, tj.:

- 1/ w zakresie punktu I wyroku - w części tj. co do wysokości dalszych odsetek od kwoty 9.333,53 zł od dnia 10 maja 2013 roku do dnia zapłaty zasądzonych w wysokości ustawowej (powódka nie zaskarżyła zasądzenia na jej rzecz od pozwanej kwoty 9.333,53 zł),
- 2/ w zakresie punktu II wyroku w całości tj. co do oddalenia powództwa w pozostałym zakresie,
- 3/ w zakresie punktu III wyroku w całości co do rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Skarżąc wyrokowi temu w zaskarżonej części punktów I i II zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego:

1/ art. 359 §§ 2¹, 2² i 2³ k.c. poprzez błędną wykładnię skutkującą błędnym uznaniem, że odsetki za opóźnienie wynikające z art. 481 k.c. których stawka została uzgodniona w czynności prawnej (umowie) są odsetkami wynikającymi z czynności prawnej, a zatem zastosowanie do nich ma ograniczenie ich wysokości z art.

359 § 2¹ k.c. przez co umówiona stawka odsetek za opóźnienie przekraczająca stawkę odsetek maksymalnych powinna zostać ograniczona do stawki odsetek maksymalnych;

2/ art. 359 § 1 w związku z art. 481 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię skutkującą pominięciem tego, że art. 359 § 1 k.c. rozróżnia odsetki od sumy pieniężnej wynikające z czynności prawnej, z ustawy, z orzeczenia sądu i decyzji innego właściwego organu, i błędnym uznaniem, że odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego wynikające z art. 481 k.c. których stawka została ustalona w czynności prawnej są odsetkami wynikającymi z czynności prawnej,

3/ art. 482 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że (dalsze) odsetki za opóźnienie od zaległych zasądzonych odsetek należą się w wysokości ustawowej, także wtedy gdy strony w umowie uzgodniły wyższą stawkę odsetek za opóźnienie.

Zdaniem powódki, rozstrzygnięcie o kosztach procesu w zaskarżonej części punktu IV wyroku narusza art. 98 k.p.c. w ten sposób, że zasądzona na jej rzecz jako wygrywającej sprawę kwota kosztów procesu powinna obejmować w

sumie kwotę 4.581 zł, w tym opłatę od pozwu w wysokości 2.164 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.417,00 zł.

Skarżąca wniosła o przeprowadzenie dowodu z wydruku druku sejmowego

nr 3059 w części obejmującej uzasadnienie do projektu ustawy o zmianie ustawy -

- Kodeks cywilny (...) z dnia 22 czerwca 2004 roku, na okoliczność tego, że wprowadzony ustawą z dnia 7 lipca 2005 roku (Dz. U. nr 157, poz. 1316) przepis

art. 359 § 2¹ k.c. ograniczający wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej do odsetek maksymalnych ma na celu ograniczenie lichwy w stosunkach umownych takich jak pożyczka i kredyt, zatem dotyczy odsetek kapitałowych, nie odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego.

Skarżąca wniosła o:

1/ zmianę wyroku w zaskarżonej części w ten sposób, że:

- w punkcie I wyroku - zamiast zasądzonych dalszych odsetek od kwoty 9.333,53 zł

w wysokości ustawowej od dnia 10 maja 2013 roku do dnia zapłaty - zasądzić od pozwanej na rzecz powódki odsetki od kwoty 9.333,53 zł od dnia 10 maja do dnia zapłaty w wysokości 0,3 % dziennie;

- w punkcie II wyroku zasądzić od pozwanej na rzecz powódki kwotę 33.932,83 zł z odsetkami w wysokości 0,3% dziennie od dnia 10 maja 2013 roku do dnia zapłaty,

- w punkcie IV wyroku obciążyć pozwaną całością kosztów procesu poniesionych przez powódkę w pierwszej instancji zasądzając od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.581 zł;

2/ obciążenie pozwanej kosztami procesu w postępowaniu apelacyjnym poniesionymi przez powódkę obejmującymi opłatę sądową od apelacji i koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (apelacja k. 108 -112)

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji jako bezzasadnej, oddalenie zgłoszonych przez powódkę w apelacji wniosków dowodowych, jako spóźnionych oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. (odpowiedź na apelację k. 127 – 129)

Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2014r. ogłoszonym na rozprawie apelacyjnej Sąd Okręgowy oddalił wniosek powódki zawarty w apelacji

o przeprowadzenie dowodu z wydruku sejmowego nr 3059. (postanowienie k.146, 147)

Sąd Okręgowy, Sąd Gospodarczy zważył, co następuje:

Apelacja powódki jest jedynie częściowo zasadna.

Sąd Rejonowy dokonał w zasadzie prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne, z tą zmianą, że w punkcie 1 podpunkt

1.1. umowy z dnia 29 maja 2012 r. zamawiający (pozwana) zamówił, a dostawca (powódka)

zobowiązał się wyprodukować i dostarczyć do zamawiającego 25 sztuk urządzeń, za cenę określoną w punkcie 2 ppkt 2.1., 2.2., 2.3. umowy, którą zamawiający zobowiązał się zapłacić dostawcy zgodnie z punktem 3. ppkt 3.2., 3.3., 3.4.

W punkcie 6 podpunkt 6.6. zdanie drugie umowy strony postanowiły, że po terminie płatności wynagrodzenia dostawca naliczy od kwoty opóźnionej niezapłaconego wynagrodzenia, odsetki wysokości 0,3 % ceny urządzenia określonej w punkcie 2 ppkt

2.1. za każdy dzień opóźnienia. (dowód umowa z dnia 29 maja 2012 r. k.. 24 – 30)

W aneksie nr 1 do umowy z dnia 29 maja 2012 r. zawartym w dniu 31 maja 2012 roku strony zmieniły w punkcie 2 podpunkcie 2.1. wysokość opustu z 54.000,00 zł na 68.000,00 zł oraz cenę jednostkową urządzenia z 60.656,00 zł na 46.656,00 zł,

w punkcie 3 podpunkt 1 ogólną wartość wynagrodzenia za przedmiot umowy, po określonym w ugodzie opuszczenie z 1.600.020,00 zł na 1.250.020,00 zł, w podpunktach 2.2. – 2.4. wysokość kolejnych trzech transz wynagrodzenia za dostawę kolejno 5, 10 i 10 urządzeń. (dowód: aneks nr 1 z dnia 31 maja 2012r. k. 31 – 32)

Powyższe zmienione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów powołanych w uzasadnieniu, których autentyczność ani też treść nie była przez strony kwestionowana w toku postępowania.

Druk sejmowy nr 3059 w części obejmującej uzasadnienie do projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (...) z dnia 22 czerwca 2004 roku nie dotyczy jakichkolwiek faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.), dlatego też nie stanowi dowody w sprawie. Z tego też powodu Sąd Okręgowy oddalił wniosek dowody zawarty w apelacji.

Sąd II instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55). Oznacza to, że sąd II instancji bez względu na stanowisko stron oraz zakres zarzutów, powinien zastosować właściwe przepisy prawa materialnego, a więc także usunąć ewentualne błędy prawne sądu pierwszej instancji, niezależnie od tego, czy zostały one wyknięte w apelacji (stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy w wyroku

z dnia 18 maja 2007 r. I CSK 91/07, LEX nr 286761, w wyroku z dnia 9 kwietnia 2008 r., II PK 280/07, LEX nr 469169). Stosowanie prawa materialnego przez sąd

II instancji w ogóle nie może być związane z zakresem zarzutów apelacyjnych. Kontrola Sądu II instancji odbywa się jednak w granicach zaskarżenia.

W ocenie Sadu Okręgowego, umowa stron z dnia 29 maja 2012 r. w zakresie uregulowanym w punkcie 1 podpunkt 1 jest umową dostawy (art. 605 k.c.), do której zgodnie z art. 612 k.c. w przedmiotach nieuregulowanych do praw i obowiązków dostawcy i odbiorcy stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży. Nie ma to jednak większego znaczenia dla merytorycznego rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy.

Przechodząc do oceny zarzutów apelacyjnych, zdaniem Sądu Okręgowego, trafnie skarżąca zarzuca naruszenie art. 359 § 1 w związku z art. 481 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię skutkującą pominięciem tego, że art. 359 § 1 k.c. rozróżnia odsetki od sumy pieniężnej wynikające z czynności prawnej, z ustawy, z orzeczenia sądu i decyzji innego właściwego organu i błędne uznanie, że odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego wynikające z art. 481 k.c. których stawka została ustalona

w czynności prawnej są odsetkami wynikającymi z czynności prawnej.

Pod pojęciem odsetek rozumie się tradycyjnie wynagrodzenie za korzystanie przez pewien czas z cudzego kapitału lub też za opóźnienie w zapłacie wymagalnej już sumy pieniężnej (por. T. Dybowski, A. Pyrzyńska, [w:] System PrPryw, t. 5, 2013, s. 273, Nb 151). Cechą charakterystyczną tego wynagrodzenia jest to, że jego wysokość jest obliczana według pewnej stopy procentowej w stosunku do czasu użycia kapitału. Wyróżniane są dwie postaci odsetek, a mianowicie odsetki kapitałowe (tzw. zwykle odsetki) oraz odsetki za opóźnienie. Te pierwsze są w ścisłym tego słowa znaczeniu wynagrodzeniem za korzystanie z pieniędzy, drugie natomiast stanowią rekompensatę za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego

Źródłem roszczenia o odsetki może być wyłącznie czynność prawna, przepis ustawy, orzeczenie sądu, względnie decyzja innego właściwego organu (art. 359 § 1 k.c.).

W praktyce największe znaczenie należy przypisać odsetkom zastrzeżonym w umowie (np. pożyczki, kredytu). Wśród odsetek wynikających z ustawy, najważniejszą regulację w tym względzie zawiera przepis art. 481 k.c. Z mocy jego § 1, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody, zaś opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Zgodnie z § 2 art. 481 k.c. jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Jednakże gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

Nie można twierdzić, że odsetki za opóźnienie, których wysokość jest ustalana na podstawie czynności prawnej (zgodnie z art. 481 § 2 k.c.) są odsetkami wynikającymi z czynności prawnej. Oczywiście jest, że są to nadal odsetki za opóźnienie wynikające z przepisów ustawy (art. 481 § 1 k.c.).

W ocenie Sądu Okręgowego, zarzut naruszenia art. 359 §§ 2¹, 2² i 2³ k.c. poprzez błędną wykładnię skutkującą błędnym uznaniem, że odsetki za opóźnienie wynikające z art. 481 k.c. których stawka została uzgodniona w czynności prawnej (umowie) są odsetkami wynikającymi z czynności prawnej, a zatem zastosowanie do nich ma ograniczenie ich wysokości z art. 359 § 2¹ k.c. przez co umówiona stawka odsetek za opóźnienie przekraczająca stawkę odsetek maksymalnych powinna zostać ograniczona do stawki odsetek maksymalnych, nie zasługuje na uwzględnienie, aczkolwiek zgodzić się należy z powódką, że odsetki za opóźnienie określone w umowie stron nie są odsetkami wynikającymi z czynności prawnej.

Jak stanowi art. 359 § 2¹ k.c. wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać 4-krotności wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Wysokość tej stopy określają każdorazowo postanowienia uchwały Rady Polityki Pieniężnej w sprawie stopy referencyjnej, oprocentowania kredytów refinansowych, oprocentowania lokaty terminowej oraz stopy redyskontowej weksli w Narodowym Banku Polskim, wydanej na podstawie art. 12 ust. 2 pkt 1 ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz. 908).

W praktyce pewne kontrowersje wywołuje kwestia, czy art. 359 § 2⁽²⁾ k.c. stosuje się również do odsetek za opóźnienie, o których mowa w art. 481 k.c. Literalne brzmienie art. 359 § 2⁽²⁾ k.c. wskazuje, że zamieszczone w nim ograniczenie odnosi się wyłącznie do tych odsetek, których źródłem jest czynność prawna; ograniczenie to nie znajduje natomiast zastosowania w wypadku gdy zastrzeżenie odsetek wynika z innego źródła, tj. ustawy, orzeczenia sądu, względnie decyzji innego właściwego organu. Z kolei obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie, nawet jeśli ich wysokość została określona w treści czynności prawnej, wynika właśnie z ustawy (art. 481 k.c.). Zatem - poprzestając na wykładni językowej art. 359 § 2⁽²⁾ k.c. - należałoby uznać, że przepis ten nie stosuje się do odsetek za opóźnienie. Konkluzja taka nie jest jednak zadowalająca z punktu widzenia dyrektyw wykładni funkcjonalnej; tożsame racje przemawiają bowiem za ograniczeniem wysokości odsetek kapitałowych i odsetek za opóźnienie (tak trafnie: prof. Piotr Machnikowski, KC Komentarz pod red. [w:] prof. Edward Gniewek, Komentarz 2011, art. 359, Nb 12, A. Zbiegień –Turzańska, Kodeks cywilny. Komentarz red. dr Konrad Osajda, rok wydania: 2014, wydawnictwo: C.H.Beck, wydanie: 8, art. 359, teza 8; odmiennie w tej kwestii: T. Dybowski, A. Pyrżyńska, [w:] System PrPryw, t. 5, 2013, s. 286 i n., Nb 177 i n.; mniej kategoryczne stanowisko zostało zaprezentowane w poprzednim wydaniu; por. System PrPryw, t. 5, 2006, s. 255, Nb 163).

W doktrynie jest też prezentowany pogląd, że dyspozycja art. 359 § 2⁽¹⁾ k.c. dotyczy zarówno odsetek kapitałowych, jak i odsetek za opóźnienie, których wysokość została zastrzeżona umownie (por. R.W. Kaszubski, A. Tupaj-Cholewa, Regulacje, s. 36; Z. Gawlik, [w:] Kidyba, Komentarz 2010, t. III, art. 481, Nb 5; W. Borysiak, Kodeks cywilny. Komentarz, red. dr Konrad Osajda, rok wydania: 2014, wydawnictwo: C.H.Beck, wydanie:

8, teza 32).

Zdaniem Sądu Okręgowego, wykładnia funkcjonalna przemawia za uznaniem, że przepis art. 359 § 2² k.c. dotyczy również odsetek za opóźnienie (art. 481 k.c.), których wysokość została oznaczona w treści czynności prawnej, ponieważ takie same racje przemawiają za ograniczeniem wysokości odsetek kapitałowych i odsetek za opóźnienie.

Przepis art. 481 k.c. wyraźnie wskazuje na jedną z głównych funkcji odsetek ustawowych, jaką jest dyscyplinowanie dokonywania płatności. Funkcja ta powinna stanowić główne kryterium przy ustalaniu wysokości odsetek ustawowych. Sprawne przeprowadzenie płatności i rozliczeń pieniężnych zapobiega powstawaniu tzw. zatorów płatniczych, zjawiska bardzo niekorzystnego dla obrotu gospodarczego, szczególnie dla rynku finansowego. Aby odsetki ustawowe mogły spełniać wskazaną wyżej funkcję, ich wysokość powinna być ustalana także z uwzględnieniem poziomu rynkowych stóp procentowych oraz stóp procentowych NBP.

W doktrynie odsetki za opóźnienie są traktowane jako rekompensata za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego (tak M. Lemkowski, *Odsetki*, s. 38 i nast.).

W uzasadnieniu zmiany k.c. wprowadzającej odsetki maksymalne (druk nr 3059 z 22 czerwca 2004r.) pierwsze zdanie brzmi: „Projektowane przepisy mają na celu ograniczenie stosowania w stosunkach cywilnoprawnych odsetek o znacznej wysokości.”

Dalej czytamy: „(...) Pozostawienie jedynie określenia odsetek ustawowych nie spełniło pokładanych oczekiwań, albowiem odsetki te mają inną, własną rolę do spełnienia; odnoszą się one tylko do zobowiązań, w których strony umowy nie ustaliły odsetek umownych. Granica odsetek ustawowych nie jest więc granicą odsetek maksymalnych. (...)”.

Powyższe cytaty wskazują, że już samo uzasadnienie projektu zmiany k.c. częściowo wykracza poza literalne brzmienie art. 359 § 2¹ k.c.

W dacie wprowadzania powyższych zmian problemem społecznym były wysokie odsetki od kredytów i pożyczek, a więc odsetki wynikające z czynności prawnej.

Pozostawienie całkowitej swobody w określaniu wysokości odsetek za opóźnienie może w konsekwencji prowadzić do obchodzenia regulacji zawartej w art. art. 359 § 2¹ k.c. przez określanie krótkich terminów zwrotu pożyczki i wysokich odsetek z opóźnienie w zwrocie kwoty pożyczki.

Dodatkowo podkreślić należy, że omawiany przepis art. 359 § 2² k.c. nie jest jedynym mechanizmem zwalczania odsetek nadmiernych. W zależności od okoliczności danej sprawy, można bowiem również powołać się na sprzeczność czynności prawnej (a przynajmniej jej części) z zasadami współżycia społecznego, nadużycie prawa podmiotowego (art. 5 k.c.), względnie domagać się waloryzacji świadczenia pieniężnego na podstawie art. 358¹ § 3 k.c. (szerzej na ten temat por. T. Dybowski, A. Pyrzyńska, [w:] *System PrPryw*, t. 5, 2006, s. 255 i n., Nb 163 i n.). Redukcja odsetek przy użyciu wspomnianych powyżej ogólnych instytucji prawa cywilnego wydaje się dopuszczalna także w tych przypadkach, w których istnieją podstawy do zastosowania przepisów o odsetkach maksymalnych.

Również przedstawiciele doktryny, którzy uznają, że przepisów o odsetkach maksymalnych nie stosuje się do odsetek wynikających z ustawy (w tym, co najistotniejsze, do odsetek za opóźnienie) podkreślają, że nie oznacza to, iż wysokość tych kategorii odsetek nie podlega żadnym ograniczeniom. Ich zdaniem w k.c. znajduje się szereg regulacji ogólnych, które wykluczają możliwość zastrzegania odsetek o nadmiernej wysokości. Przykładowo wskazują na regulacje art. 5, art. 58 § 1, czy też art. 388 k.c. (tak między innymi prof. dr hab. Ewa Łętowska, *System Prawa Prywatnego*, tom 5, red. prof. dr hab. Ewa Łętowska, rok wydania: 2006. Wydawnictwo: C.H.Beck, wydanie: 1, NB III.3).

Zasadnie skarżąca zarzuca naruszenie art. 482 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że (dalsze) odsetki za opóźnienie od zaległych zasądzonych odsetek należą się w wysokości ustawowej, także wtedy gdy strony w umowie uzgodniły wyższą stawkę odsetek za opóźnienie.

Zgodnie z art. 482 § 1 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy.

Z kolei art. 481 § 2 k.c. zdanie drugie stanowi, że gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

Wysokość odsetek od zaległych odsetek może być określona umownie lub może wynikać z ustawy lub wysokości odsetek zastrzeżonych w wypadku opóźnienia w zapłacie świadczenia głównego (por. M. Piekarski, [w:] Resich, Komentarz 1972, t. II, s. 1183;

A. Rembieliński, [w:] Winiarz, Komentarz 1989, t. I, s. 496).

Zasądzając odsetki maksymalne od należności głównej, Sąd meriti konsekwentnie powinien zasądzić odsetki maksymalne od skapitalizowanych odsetek.

W zakresie odsetek zasądzonych w punkcie I wyroku Sąd Okręgowy uwzględnił apelację powódki w części i od zasądzonej kwoty zasądził odsetki maksymalne.

Pozbawiony racji jest natomiast zarzut naruszenia art. 98 k.p.c. w ten sposób, że zasądzona na rzecz powódki jako wygrywającej sprawę kwota kosztów procesu powinna obejmować w sumie kwotę 4.581,00 zł.

Powódka wygrała proces jedynie w części, dlatego też w sprawie zastosowanie ma przepis art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. (stosunkowe rozdzielenie kosztów), a nie przepis art. 98 § 1 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I. w ten sposób, że w miejsce zasądzonych odsetek ustawowych zasądził odsetki maksymalne, a na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację w pozostałej części.

Zmiana zaskarżonego wyroku nie miała wpływu na rozstrzygnięcie o kosztach zawarte w punkcie IV.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c., art. 109 § 2 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c.

Uwzględniona część apelacji nie miała wpływu na określenie kosztów postępowania.

Na zasądzone koszty postępowania apelacyjnego w kwocie 1.710,00 zł składają się: 1.200,00 zł wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej, 510,00 zł zwrot kosztów przejazdu pełnomocnika pozwanej prywatnym samochodem o pojemności silnika 1400 cm³.

Wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej będącego adwokatem zostało określone na podstawie § 6 pkt 5 w związku z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. nr 72 z 2013r. poz. 461).

Koszty przejazdu pełnomocnika pozwanej zostały wyliczone wysokości stanowiącej iloczyn przejechanych kilometrów przez stawkę za jeden kilometr przebiegu określoną w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. 2002 r. nr 27, poz. 271 ze zm.). W § 2 pkt

1 b rozporządzenia określony jest koszt używania pojazdu do celów służbowych za

1 km przebiegu pojazdu, który nie może być wyższy dla samochodu osobowego o pojemności skokowej powyżej 900 cm³ niż 0,8358 złotych.

Pełnomocnik pozwanej ma kancelarię w R.. Łączne koszty przejazdu wyniosły 510,00 zł (610 km x 0,8358 zł).

W ocenie Sądu Okręgowego, w okolicznościach sprawy koszty przejazdu pełnomocnika do sądu były niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, co uzasadnia ich zwrot przez przegrywającą postępowanie apelacyjne powódkę

(stanowisko takie zajął również Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 30 stycznia 2013r., V CZ 82/12, opubl.: Legalis).